

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet

ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

90202 Beregszász, Széchenyi u. 59 B.

Tel./fax: + 380 3141 42815, e-mail:titkarsag@mekk.uz.ua, kmmi@swi.net.ua

Honlap: www.kmmi.org.ua

KMMI HÍRLEVÉL III. évfolyam, 9. (62) szám. 2011-03-01.

EZ TÖRTÉNT FEBRUÁRBAN

FONTOSABB PROGRAMOK, ESEMÉNYEK, FELHÍVÁSOK

2011. február 4. A szekszárdi Bartina együttes népzenei koncertje zajlott Beregszászon, az Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház nagytermében.

2011. február 11. A nagyszőlősi járási Salánkon rendezvénysorozattal emlékeztek meg a Rákóczi-szabadságharc utolsó országgyűlésének 300. évfordulójáról. A helyi református templomban **Nagy Csaba** nyíregyházi tárogatóművész előadását követően dr. **Bölskei Gusztáv** püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke tartott hálaadó istentiszteletet. A koszorúzási ünnepségen **Tóth István**, a Magyar Köztársaság Beregszászi Konzulátusának főkonzulja mondott beszédet. A jelenlévő szervezetek és intézmények képviselői elhelyezték a tisztelet koszorúit a Nagyságos Fejedelem szobrának talapzatán. A KMMI-t **Zubánics László** elnök képviselte. A Mikes Kelemen Középiskola udvarán a tarpai és a salánki hagyományörzők történelmi játék keretében bemutatták a Rákóczi-szabadságharc fontosabb eseményeit. Felszólalt **Kész Barnabás** történész, **Rezes Károly**, a Nagyszőlősi Járási Közigazgatási Hivatal elnöke és **Viktor Aljohin** polgármester. Délután a református templomban a KRISZ, a Credo együttes, valamint **Nagy Csaba** tárogatóművész lépett fel, a szomszédos ifjúsági központban a KRE Levéltára és Múzeuma egyháztörténeti kiállítás keretében mutatta be Salánk múltját. A salánki országgyűlés évfordulójára a helyi református egyházközség megjelentette Horkay Lajos lelkész 1936-ban napvilágot látott „Beszélő kövek” című könyvének bővített kiadását (az 1936–2010 közötti időszak történéseit Székely Marianna vetette papírra). Az esti órákban a görög katolikus templomban tartott liturgiát követően (a szentmisét **Kocsis Fülöp** hajdúdorogi megyéspüspök, **Bendász Dániel** beregi esperes mutatta be nagyszámú papi segédlettel) a református templomban emlékkonferenciára került sor. **Zán Fábián Sándor** református püspök igehirdetését követően **Misák Marianna**, a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményének munkatársa, **Kis Endre József**, a Sárospataki Kollégiumi Nagykönyvtár igazgatója, **Bendász Dániel**, görög katolikus esperes, **Vári Fábián László** költő, **Csatári György** történész és **Kész Margit** néprajzkutató emlékeztek II. Rákóczi Ferencre. A KRE Levéltára és Múzeuma Kiadványai sorozatban a konferenciára látott napvilágot **Csatáry György** *A salánki „országgyűlés”* című tanulmánya, amelyben a szerző a tanácskozás történelmi jelentőségéről, annak körülményeiről számol be, mellékelve a korabeli történelmi forrásokat, köztük II. Rákóczi Ferenc Salánkon kelt leveleit.

2011. február 14. A Magyar Értelmiségeik Kárpátaljai Közössége és a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet szervezésében az ungvári Váralja múzeum-kávézóban a Kreatív

alkotók, művészek klubjának sorrendben ötödik „foglalkozásán” Balassi Bálintra emlékeztek a jelenlévők. A két intézmény szervezői „Borivóknak való...” című irodalmi programjukkal az európai Balassi-kultusz központja, a www.balassi.eu pályázati felhívásához csatlakoztak, vállalva, hogy az „elamerikanizálódott” Bálint napot hagyományos tartalommal töltik meg.

A rendezvényt, amelyet megtisztelt jelenlétével **Tóth István** főkonzul (Beregszászi Konzulátus) és **Szalipszki Endre** konzul (Ungvári Főkonzulátus) a házigazdák nevében **Dupka György** közíró nyitotta meg, majd **Marcsák Gergely**, az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar szakos diák olvasott fel Balassi Bálint verseiből.

A meghirdetett programnak megfelelően **Csordás László**, az Együtt című folyóirat szerkesztője, irodalmár készített élő interjút **Vári Fábián László** költővel, a Balassi Bálint-emlékkard kitüntetettjével, aki többek között költői vallomást tett nagyra becsült példaképéről, annak vitézi tetteiről, szerelmeiről, végvári költészetéről, a katonadalokról és bordalokról. Vári Fábián László röviden beszámolt a Balassi Bálint-emlékkard történetéről, illetve annak kitüntetettjeiről.

Dupka György v. Zubánics László történést faggatta Balassi Bálint koráról, a Balassi-kultusz kárpátaljai gyökereiről. Mint elhangzott, vidékünk jeles helytörténészei (**S. Benedek András, Keresztyén Balázs, Gortvay Erzsébet, Szöllőssy Tibor** és mások) tollából számos tanulmány látott napvilágot Balassi felvidéki „kalandjairól”, köztük a huszti várban töltött „tisztos fogságáról”. Ennek emlékére 2004-ben a MÉKK kezdeményezésére emléktáblát avattak a Tisza-parti városban és a helyi magyar tannyelvű általános iskola felvette Balassi Bálint nevét.

A beszélgetések elhangzása közben és után a jelenlévők „Borivóknak való” tüzes vörös és fehér nedűvel adóztak a nagy költő emlékének, dicső tetteinek. Poharukat emelték a Balassi Bálint-emlékkard eddigi kitüntetettjeire és a mozgalom elindítóira, támogatóira. Döntöttek arról is, hogy ezentúl minden évben az ősi ungvári vár tövében lévő kávéházban emléknapot tartanak a Balassi-rajongók.

Végezetül a kárpátaljai idősebb korosztályt megjelenítő költők (**Vári Fábián László, Fodor Géza, Dupka György**) és pályakezdő fiatalok, illetve az irodalmi blogíró, a facebook-közösséghez tartozó nemzedék kárpátaljai képviselő (**Bakos Kiss Károly, Csordás László, Lőrincz P. Gabriella, Marcsák Gergely**) egy-egy versüket olvastak fel.

2011. február 16. - Olekszandr Ledida kormányzójával folytatott megbeszélést Ungváron **Szászfalvi László**, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára, aki a kárpátaljai magyar történelmi egyházak helyzetéről tájékozódott. A megbeszéléseken Olekszandr Ledida arról biztosította az államtitkárt, hogy támogatja a történelmi magyar egyházak ingatlanjainak visszaadását.

2011. február 17-18. Az ukrainai magyar nyelvű közép- és felsőoktatás helyzetéről tájékozódott Kárpátalján **Bayer Mihály**, a Magyar Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. A magyar diplomata Ungváron ellátogatott a Drugeth Gimnáziumba, majd Mikola Vehessel, az Ungvári Nemzeti Egyetem rektorával folytatott megbeszélést. A tárgyalás után a nagykövet felkereste a felsőoktatási intézmény anyaországi támogatással létrehozott magyar karát, ahol **Spénik Sándor** dékánhelyettes, **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, illetve a kar tanárai és diákjai köszöntötték a vendéget. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet jelenlévő küldöttsége Harangozó Miklós salánki festőművész egyik festményét, az Intermix Kiadó kiadványait és az Együtt legutóbbi számait nyújtotta át a nagykövetnek.

Kárpátaljai látogatása során a kijevei magyar nagykövet felkereste a magyar óvodai pedagógusokat és elemi iskolai tanítókat képező Munkácsi Humánpedagógiai Főiskolát, a

beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolát és a Karácsfalvi Görög Katolikus Líceumot, valamint találkozott magyar egyházi vezetőkkel, akikkel a felekezetek által működtetett, állami támogatástól megfosztott líceumok helyzetéről tárgyalt.

2011. február 17. A Magyar Köztársaság Beregszászi Konzulátusának szervezésében Vörösmarty Mihály *Csongor és Tünde* című darabjának előadásával méltatták Magyarországon 2011 első félévi soros európai uniós elnökségét a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházban.

2011. február 18. Ötödik alkalommal rendeztek farsangi mulatságot a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán. A jótékonyági bálra meghívott vendégek adományaikkal, cserépjegyek vásárlásával járulhattak hozzá a főiskolai épület tetőszerkezetének felújításához.

2011. február 18-20. A Kárpát-medencei testvértelepülések „kisparlamentjének” létrehozását előkészítő találkozóra került sor Berekszádon **dr. Hajdu Lajos** polgármester szervezésében. Kárpátalját **Tóth Bálint** Péterfalva polgármestere és **Zubánics László**, a KMMI elnöke képviselte. A küldöttség tagjai ellátogattak a szomszédos Kenderesre is, ahol megkoszorúzták vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó sírját.

2011. február 24. A Magyar Írószövetség költői szakosztálya Open Reading, az az szabad felolvasási rendezvényt tartott Budapesten, amelyen **Vári Fábián László** József Attila-díjas költő, az *Együtt* szerkesztőbizottságának elnöke és **Csordás László** költő olvasott fel verseiből.

2011. február 25. Az UNE Humán-Természettudományi Magyar Kara történelem szakos diákjai nagy érdeklődéssel hallgatták meg **Dupka György** Gulág-kutató előadását a kommunizmus kárpátaljai áldozatairól.

2011. február folyamán A Credo Verséneklő Együttes (művészeti vezető: **Ivaskovics József**) február folyamán a budapesti Csángó Bálon (február 5.), illetve Beregszászon lépett fel (február 25.) Megjelent a Credo együttes legújabb, 9. lemeze, beindították a beregszászi Credo-klubot.

2011. február 26. Munkács és Kisvárdai testvértelepülési megállapodást kötött. Az erről szóló hivatalos okmányt a múlt héten került sor a Latorca-parti városban írta alá **Lengyel Zoltán**, Munkács, illetve **Leleszi Tibor**, Kisvárdai polgármestere.

2011. február 26. Az RMDSZ 10. tisztújító kongresszusára került sor Nagyváradon. A Kárpát-medence legnagyobb, legsikeresebb magyar érdekvédelmi szervezetét 18 éven keresztül szövetségi elnökként irányító **Markó Béla** utódjává **Kelemen Hunort** választották a küldöttek. A rendezvényen többek közt részt vett **Kovács Miklós** a KMMKSZ elnöke és **Zubánics László**, az UMDSZ UMNT elnöke.

2010. február 27. A csapi Harmónia együttes fennállásának 15. évfordulója alkalmából **Szabó Tibor** a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége elismerő oklevelét adta át a társaság tagjainak.

2010. február folyamán. A Kárpátaljai ukrán lapok, internetes honlapok több cikkben is foglalkoznak a vereckei honfoglalási emlékmű elleni újabb támadással. Egyebek mellett

közölték a Szvoboda Összukrajnai Tömörülés, illetve a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusának kommentárját az ügyel kapcsolatban.

– Író-olvasó találkozók. Farsangi- és vadászbálok Kárpátalja szerte. Az anyanyelv napja alkalmából a magyar nyelv hetét rendezték meg a Kiscegyőci Egry Ferenc Középiskolában.

2011. február folyamán: állandó kiállítások a MÉKK és a KMMI szervezésében:

- **Lőrincz István fotográfus** (Ungvár) III. *Kárpátaljai kaleidoszkóp* c. fotókiállítása az UNE Humán-Természettudományi Magyar Karán (*a tárlat 2011. március 30-ig tekinthető meg*).
- **Simon M. Veronika** (Székesfehérvár) kiállítása a beregszászi Európa–Magyar Házban (*a tárlat 2011. március 4-ig tekinthető meg*).
- **Kocsis Csaba** (Berettyóújfalu) fotográfus *Énfalum* c. kiállítása a beregszászi Európa–Magyar Házban.
- **Kocsis Csaba** (Berettyóújfalu) fotográfus „*Hév jó berek vízben*” c. kiállítása a Péterfalvai Képtárban.
- **Soltész Péter** (Ungvár) festőművész „*Évszakok, emberek*” c. egyéni kiállítása az ungvári Váralja múzeum-kávéházban.
- **Garanyi József és Horváth Anna** képzőművészek emlékkiállítása a Beregvidéki Múzeumban.
- **Bartosh Tatjana, Bartosh József** és más kárpátaljai kortárs alkotók kiállítása a beregszentmiklósi várkastélyban.
- Kárpátalja kortárs képzőművészeinek, népművészeinek, fotóművészeinek állandó kiállítása a Péterfalvai Képtárban.
- **Prófusz Marianna:** *Beregi szöttesek*ből. Kiállítás a Nagyrábéi Kossuth Művelődési Házban.

ÚJ KÖNYVEK

Megjelent:

Pilipkó Erzsébet: *Identitás és hit III.* A kárpátaljai magyar görög katolikusok identifikációs útjai. Tanulmánygyűjtemény. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2010. (*elektronikus változata a KMMI honlapján is olvasható: <http://www.kmmi.org.ua>*)

Kosztjó Gyula. *Az Osztrák-Magyar Monarchia propagandatevékenysége 1914–1915-ben a korabeli „kárpátaljai” magyar sajtóban.* Tanulmány. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2010.

„*Véred tinta/ lelkedben oldalak...*”. Válogatás Bakos Kiss Károly és Lőrincz P. Gabriella verseiből. Összeállította: Csordás László. KMMI-füzetek X. Ungvár-Beregszász. 2011

Molnár Eleonóra, Orosz Ildikó. Oktatásügy határon. (Tanulmánykötet). KMKSZ Kiadó, Ungvár, 2010.

Az Argumentum Kiadó gondozásában napvilágot látott a ***Kárpátalja 1919–2009: kultúra, politika, történelem*** című monográfia, illetve annak ukrán nyelvű változata ***Zakarpattya 1919 – 2009 rokiv: isztorija, politika, kultúra*** (Uzshorod, Poligrafcentr „Líra”) címmel. A Kárpátaljai Magyar Oktatásért Alapítvány, a Magyar Tudományos Akadémia, a Szülőföld

Alap, illetve az Ungvári Nemzeti Egyetem támogatásával megírt kötetnek összesen 26 – többek között budapesti, kijevei, ungvári és beregszászi – szerzője van. A szerkesztőbizottság vezetője *Fedinec Csilla* (Magyarország) és *Mikola Veges* (Ukrajna) volt.

Előkészületben:

Kurmai Szilvia. *Törékeny szentek.* Elbeszélések. Kárpátaljai Magyar Könyvek 206, Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2011.

Összeállította: **Dupka György** és **Zubánics László**

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Folyamatos tennivalók. Közyűjteményi állománygyarapítás, ukrainai magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutatási programok koordinálása, a KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás. Fotókiállítás, könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika kiadása.

Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés.

Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat, s bármely tag felvetetheti mások címét.